

Naslov primjera dobre prakse	Poticajima za zajedničke pašnjake do zadržavanja stanovništva u Lonjskom polju (Tradicionalno stočarstvo kao ključ očuvanja travnjačkih eko sustava/biološke raznolikosti)
Kategorije	Upravljanje; lokalna inicijativa; kultura; lokalni proizvodi
Organizacija	Javna Ustanova Park Prirode (JUPP) Lonjsko polje
Partneri	Agencija za poljoprivredno zemljište (APZ) Ministarstvo poljoprivrede, sve jedinice lokalne samouprave (6), Brodsko ekološko društvo BED, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode (MZOE), predstavnici zajedničkih pašnjaka
Područje djelovanja/lokacija	Lonjsko polje
Država	Hrvatska
Nacionalna kategorija zaštite (IUCN)	IUCN V/ park prirode
Opseg provedbe (lokalno, nacionalno)	lokalno
Vrijeme potrebno za postizanje rješenja	7 godina
Broj zaposlenih	1 osoba
Budžet	50 000 EUR
Izvor financiranja	Državni proračun Republike Hrvatske
Više informacija	http://www.pp-lonjsko-polje.hr/new/hrvatski/kulturni_krajobraz_pasarenje.html
Kontakt osoba	Valerija Hima
Postignuća (pregled)	<ul style="list-style-type: none"> • Ukupno poticaja dobiveno – 14 milijuna HRK (pola iz državnog proračuna a pola iz EU) • Broj obitelji– 110 obitelji-obiteljsko poljoprivrednih gospodarstava (OPG)/cca pozitivan efekt na 400 ljudi • 25% stanovništva Lonjskog polja ima direktne ekonomske koristi a indirektne 70% stanovništva

	<ul style="list-style-type: none"> • Povećava se broj grla stoke – 3200 grla • Povećava se površina koja se održava ispašom – 3500ha • Autohtone pasmine zadržane • Smanjen broj hektara invazivnih vrsta/amorfa, čičak (cca 100ha)
--	---

Problem/prilika	
Problem koji želite riješiti	Gubitak travnjačkih staništa Zarastanje s invazivnim vrstama Odlazak stanovništva Smanjen broj stoke
Prilike koje želite iskoristiti	Ulazak Hrvatske u EU i provedba poljoprivredne politike EU
Planiranje	
Ključni preduvjeti za uspjeh	Pravni: provedba poljoprivredne politike Lonjsko polje kao dio ekološke mreža Natura 2000
	Institucionalni: Podrška Hrvatske agencije za okoliš i prirodu (HAOP), APZ, jedinice lokalne samouprave i MZOE
	Interni kapaciteti: Poznavanje zakona o poljoprivredi, okupljanje dionika, organiziranje sastanka.
Kako ste došli do ideje?	EU poljoprivredna politika ima mehanizam poticaja, sličan poticaj postoji u Austriji. Poticaji su bitan alat za zadržavanje ljudi u području i bavljenje stočarstvom.
Je li ideja dio neke šire strategije?	EU poljoprivredne politike; Strategija biološke raznolikosti EU; Plan upravljanja JUPP Lonjsko polje; Strategija razvoja Sisačko-moslavačke županije

Koja je uloga partnera?	<p>Agencija za poljoprivredno zemljište/Ministarstvo poljoprivrede – izrađuje zakon i pravilnik vezano za poljoprivrednu politiku</p> <p>sve jedinice lokalne samouprave (6) – provode natječaje za zakup državnog zemljišta i podrška u lobiranju i provedbi procesa za poticaje</p> <p>BED – definiranje prijedloga pravne regulative</p>
Provedba	
Ključne faze – od ideje do realizacije	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prostorno definirati zajedničke pašnjake (u suradnji sa lokalnom samoupravom) 2. Odrediti koji korisnici su na svakom pašnjaku i koliko grla stoke može biti 3. Definiranje prijedloga pravne regulative - pravilnika zajedničkih pašnjaka za dodjelu u zakup 4. Dogovoreni uvjeti ponašanja – uvjeti zaštite prirode (rješenje o korištenju od MZOE), stočari su izradili sporazum o korištenju pašnjaka (sezona ispaše, dozvoljeni broj grla, evakuacijski pašnjak, livade, obnova zaraslih dijelova pašnjaka) i svi su ga morali potpisati 5. Agencija za poljoprivredno zemljište i Agencija za plaćanje su dogovorili da se upis u Arkod sustav definira na dio katastarske čestice pašnjaka (a ne na cijelu česticu što je bio problem). 6. Država je omogućila ovim pravilnikom poljoprivrednicima da dobiju u zakup zemljište na privremeno korištenje na 5 godina bez javnog natječaja.
Kako ste uključili partnere?	Uključivanje dionika/partnera u konzultativni proces od početka te održavanje redovitih sastanaka.
Kako ste odabrali lokalne dionike?	Podrška od 110 OPG od početka razvijanja ideje poticaja i izmjene pravilnika.
Kako ste uključili dionike?	Formiranjem radnih grupa
Koje ranjive skupine ste uključili	Starije stanovništvo koje živi u kraju, ali i cijele obitelji

i kako?	kojima su poticaji bili od velikog značaja da ostanu u Lonjskom polju. Lonjsko polje je granično područje koje je bilo zahvaćeno Domovinskim ratom. Na radionicama je sudjelovalo 30% žena 70% muškaraca.
Jeste li osvijestili lokalne dionike na njihova prava na informacije?	Uključivanje lokalnog stanovništva u donošenje plana upravljanja i prostornog plana područja Lonjskog polja. Formiranjem vijeća dionika lokalno stanovništvo je doprinosilo idejama i planovima za daljnji razvoj područja kao i upravljanja resursima u parku.
Koje ste komunikacijske aktivnosti proveli i koje kanale ste koristili?	Preko web stranice parka. Slanje mailom zaključaka sastanka. Oglašavanje na 17 info tabli parka u svakom selu u parku!
Kako ste uvrstili aktivnosti smanjivanja i ublažavanja klimatskih promjena u svoj rad?	Održavanje travnjaka/poplavnih područja koji služe za obranu od poplava. Mjera ruralnog razvoja (financirana od EU) za ublažavanje posljedica klimatskih promjena.
Koji su bili izazovi prilikom provedbe:	Administrativni: Dokazivanje nadležnim ministarstvima problematiku velikih pašnjačkih kompleksa i njihovog korištenja. Nepostojanje legislative o zajedničkim pašnjacima. Pripajanje zaraslih pašnjaka u revizije šumsko gospodarske osnove. Hrvatske Šume preuzimaju zaraslo područje pod svoje gospodarenje.
	Tehnički: Zarasli pašnjaci nisu prihvatljivi u sustavu poticaja
Promjena	
Koja je pozitivna promjena u prirodi?	Obnova staništa (sprječavanje sukcesije), povećanje populacije ugrožena vrste ptice kosca (<i>Crex crex</i>), Povećan broj izvornih autohtonih pasmina konja (hrvatski posavac i hrvatski hladnokrvnjak)
Kako je smanjen negativni utjecaj na prirodu?	Ljudi više brinu u stoci koja održava pašnjake i na taj način se povećava površina pašnjaka i smanjuje se površina invazivnih vrsta.

Pozitivna ekonomska (E) i društvena (D) promjena kod:	Javnog sektora (lokalni, nacionalni) E: dobitak od zakupa zemljišta koji im uplaćuju stočari D: zadržavanje lokalnog stanovništva, očuvanje ruralnog prostora
	Poslovnog sektora (specijalizirane građevinske firme): E: plaćanja od lokalnih općina za obnovu staništa (uklanjanje invazivnih vrsta tamo gdje ne može stoka)
	Upravljača zaštićenog područja E: JUPP Lonjsko polje ima 150ha u sustavu poticaja (500 000 HRK, 25% ukupnog budžeta parka) D: zadržavanje lokalnog stanovništva, očuvanje ruralnog prostora,
	Lokalnog stanovništva: E: poticaji za 110 obitelji, 400 ljudi na području (25% stanovništva ima direktne ekonomske koristi a indirektne 70%) D: razlog za ostajanje u području, očuvanje baštine
Koji je vaš najveći doprinos u projektu?	Za prirodu: Sačuvanije poplavna područja koji su glavna značajka parka. Očuvanje tradicionalnog stočarstva kao bitan ekološki proces. Očuvani poplavni krajobraz
	Za ljude Zadržali smo ljude u području. Očuvanje kulturne baštine
Replikacija i preporuke	
Koje su ključne stvari koje su bitne za replikaciju?	<ul style="list-style-type: none"> • Postojanje primjera Austrije kao jedina zemlja u EU sa uređenim sustavom zajedničkog korištenja pašnjaka • Postojanje velikih zajedničkih pašnjaka u državnom vlasništvu • Zemlje pred pristupnice u EU • Stočari mogu koristiti u zakup državno zemljište • Zaštićeno područje koje je prepoznalo takvu vrstu

	travnjaka kao vrijednost <ul style="list-style-type: none"> • Zaštićeno područje treba imati upravljača.
Što bi napravili drukčije (i preporučili drugima)?	Budite upornu u svom naumu. Promovirajte zaštićene prirodne vrijednosti koje ako se održivo koriste imaju dobrobit za ljude.
Što je ključno za održivosti projekta?	Potporna Ministarstva poljoprivrede i MZOE.
Koje su vaše preporuke za poboljšanje politika?	<ul style="list-style-type: none"> • Adaptiranje natječaja za mjera ruralnog razvoja da budu prilagođene stvarnim potrebama OPG-ova a ne velikim proizvođačima. • Implementiranje mjera ruralnog razvoja. • Uvažavanje poplave kao prirodne pojave a ne prirodne katastrofe – zbog drugačijeg viđenja ministarstva poljoprivrede oni ukidaju poticaje za vrijeme poplava što je specifičnost poplavnih pašnjaka Lonjskog polja.
Koji su vaši interesi za koje želite saznati primjere dobre prakse?	Brandiranje tradicijskih proizvoda Lanac opskrbe tradicijskih proizvoda Uključivanje mladih u rad zaštićenog područja
Očekivanja	
Koja su vaša očekivanja od priroda za ljude?	Pronalaženje potencijalnih donora za daljnje aktivnosti. Pronalaženje partnerstva na platformi i rješenje koja možemo koristiti.
Koja su vaša očekivanja od WWF?	Umrežavanje zaštićenih područja, uključivanje u projekte. Podrška u lobiranju.